

50 PIRS 50 BERSIV

JINÊN LI KETINA SENGÊN
NÎŞAN DIKIN MAF

50 PIRS 50 BERSIV

JINÊN LI KETINA SENGÊN
NÎŞAN DIKIN MAF

Avrupa
Birliđi **sivil
düşün**

Ev naverokdiçarçoveyaBernameyaYekîtiyaEwropî ya Sivil Düşün de ye.
bipiştgirîtêhilberandin. Berpirsiyariyanaverokêbitemamîdikeve ser milê
Şenay KEÇECÎ û nêrînênYEyênadenîşan.

TAG

Amedekar : Şenay **KEÇECİ**
Tel : +90 506 784 35 29
e-mail : senaykececi@gmail.com

Mînakirin : Banu **BOZDEMİR**

Bindestî : **Deniz Danışmanlık**

2022 ANKARA

“ ASTENGIYAN

GARANTIYA DERBASKIRINA

ŞENAY KEÇECİ

Di sala 1979'an de ligundê Aşik Veysel ê Sêvrîalanê jidayikbûye.

Tevahiyajiyana xwe ya perwerdehiyê li Enqereyê qedand.

Ji salên dibistananavîn hetanî hajiboma fênbêşêncudayêncivakê têdikoşe.

Demakudijiyana xwe ya xebatê de wekwênesaziya teknîkî bû, jiboma fênbêşêncudayêncivakê, bitaybetî baweriya Elewîtiyê xebitî.

Di Şaxa Enqereyê û Navenda Giştî ya Komeleya Çandê ya Pîr Sultan Abdal de gelek wezîfegirt.

Li gel gelek xebatêndivîwarî de, diavakirina "Meclîsa Jinên Elewî" de cihgirt ku dipêşengiya Komeleya Çandê ya Pîr Sultan Abdal de hat avakirin.

Di sala 2020'an de wek endamê Lijneya Rêvebir a Konfederasyona Astengdaran hat hilbijartin û di projeya "Zêdekirina Şarezayên Parêzgeriyê yên Xwendekarên Zanîngehê yên Astengdar" de wek xebatkarê idarê xebitî.

Ji sala 2021'an vir ve di "Projeya Mafên Serfkarên a Astengdaran" de wek Alîkarê Projeyê dixebite.

Şenay wek Seroka Damezrîner a Komeleya Dayîkên-Zarokên Astengdar û Dildaran, wezîfeyaxwe ya Serokatiya Komeleyê didomîne û di "Kampanyaya "Kampanyaya Mafê Teqawitîyê ya Jinan a Xebardana Astengdaran" kujjalîyê komeleyê ve tê lidarxistin de cih digire.

Şenay di hemandemê de Seroka Komeleya Çandê û Piştewaniyê ya Sivrialanê ye, di hemandemê de endama damezrîner a Komeleya Diyaloga Civaka Sivîl û endamê Desteya Rêveber e.

1.	Likuderê Rapora SeqetbûnêBistînin?	10
2.	Rapora Astengdarançawa be?	10
3.	Ger Rapora AstengdaranDemjimêr be?	10
4.	XizmetaLênêrînê û XizmetaLênêrînaMalêçi ye?	11
5.	WateyaLênêrînaPêdiviyaSeqetiyêÇi ye?	11
6.	SeqetiyadiHewcedariyaLênêrînê de Çi ye? KîDikareSûdBistîne û ÇiqasMehane?	11
7.	FeydeyaLênêrînaMalêçi ye?	12
8.	XizmetênLênêrînêyênkujiHêlaWezaretaMalbat û XizmetênCivakî ve jîKesênAstengdar re tenepeşkêş kirin çî ne?.....	12-13
9.	MercênWergirtinaLênêrînaMalêÇi ne?	13
10.	ELikuderêSerlêdana Alîkariya LênerînaMalêBikin?.....	14
11.	BelgeyênJiboMeaşêLênêrînaMalêÇi Ne?	14
12.	PîvanênDahatiyêjiboMeaşêLênêrînaAstengdaranliMalêçi ye?.....	15
13.	Ewkesênkuserîlêdanameaşêlênihêrînamalêqebûl dikin çîprosedurênkutêne kirin?	15
14.	SerlêdanaMeaşêLênêrînaMalêDiÇendRojan de Diqede?.....	15
15.	Kesênkuserîlêdanameaşêlênihêrînamalênayênqebûl kirin, dêçîproseduranbikin?.....	16
16.	MerivÇawaRewşaKesênAstengdarLi Ser MeaşêLênêrînaMalêbişopîne?	16
17.	WermendiyaAgahdariyêjiboLênêrançi ye?	17
18.	GerînenekarêAstengdar an GuherînaDahataMalêKengîBêRaporkirin?.....	17
19.	MaXizmetkar û KesênAstengdarênkuPêdiviyaLênêrînê ne divêlihemannavnîşanêbijin?.....	18
20.	Kesêseqet ê kuhewcedarêlênêrînê ye divêdiçendrojan de jîguhertinanavnîşanêwereagahdar kirin?	18
21.	GeloXizmetênLênêrînêli Mala XizmênAstengdaran an Nêrîndarandikarinbênepêşkêş kirin?	19
22.	Di Alîkariya LênerînaMalê de KîXizmetêHesibandin?	19
23.	KengîDikarePensîonaLênêrînê Biçe?	19
24.	DivêÇendSaetanDi Alîkariya LênerînaMalê de JîKesênAstengdar re xizmetbên kirin?	20
25.	Li Rapora LijneyaTenduristiyaAstengdaran a Nûkirî ya Nûtirazçawatê kirin?	20
26.	MaRêwîti û PereyênRojaneDiReferansênNexweşxaneyarefereê de tene kirin?	21
27.	Ger XizmetaLênêrînêjîHêlaParêzger ve werepêşkêş kirin, MaMeaşêLênêrînêtêdayîn?	21
28.	GeloTemenêKesêAstengdarkulêlênêrînebandorêliGirêdanaMeaşêLênêrînê dike?	22
29.	Kesêkuteqawidiyalênêrînamalêdistînedikarebibesîgorte?.....	22
30.	HegerLiMalêKarmendekîBîmeyakirîHebe, MaaşêAstengdarantêKêmkirin?	23
31.	MafênJinanDiKarekî Din de DiKarekî Din de Kar Dikin DemakuLiMalêLiKesênAstengdaran Kar Dikin Çi ne?	23
32.	KesêLênêrînêDihemandemê de AstengdarBibe, DikareXeberaLênêrînêBistîne?.....	24
33.	Xwedîkirina mal û milkêjibo kesek astengdarbandorêli ser girêdanamûçeyalênêrînê dike?	24
34.	MaMeaşêLênêrînaMalêDikareBihêZexmkirin?.....	24
35.	GeloBîNîşandanaAîpotekMeaşêLênihêrînaXanîDikareDeynekBankêwergirtin?.....	25
36.	DiRewşaWergirtinaMeaşêLênêrînaMalê de MaDikareJîXizmetênRehabîlîtasyonêSûdwerbigire?	25
37.	KesênkuliAstengdaranxwedîderdikevindikarinjîkêmkirinabacêSûdwerbigirin?.....	26
38.	JinênXwediyênAstengdaranDikarinSerlêdanaKuSûdeyêJîKêmkirinaBacêBikin?.....	26
39.	JiboKesênkujiKêmkirinaBacêSûdwerdigirinBelgeyênPêwîst in?	26
40.	DiRaporênNexweşxaneyênDesteyaTenduristiyê ya Navendî ya WezaretaDarayî de rêjeyêndikarinbênkêmkirin?	27
41.	LênêrînaMalê ya KesêAstengdarkuDe û bavênwîBerdayî ne, Çawa ye.....	27
42.	MerivÇawalêpîrsînaPenaberîyaLênêrînaMalê Dike?	27
43.	Dayikakuzarokêwîwêyêastengdarhewcedarêlênêrînê ye çawadikarezûteqawîtbibe?	28
44.	MerivÇawaDemaTeqawîtbûnaPêşwext ya DayikaBîZarokekAstengdarBilênerînbîhesibîne?	28
45.	Dayikakujzarokêzêdetirastengdar be dikarejibo her zarokêkîcudajîvîmafîSûdwerbigire?	29
46.	Dayikakuzarokekewcedarêlênêrînê ye heyakengêjîhesabkirinapîrimateqawidiyazûSûdwerdigire?	29
47.	DiAdoptions de, DayikDikarinSûdeyêTeqawitiyaPêşwextBigirinLi ser ZarokêkuPêdiviyaLênerîneheye?.....	29
48.	JiboDayikaXwedanZarokekAstengdarkuPêdiviyaLênêrînê ye LikuderêSerlêdanaEmekdariyaPêşwext Bike?	30
49.	MaMafêMafêMafêTeqawîtbûnêyênJinênLiMalêXweyêAstengdaran in?	30
50.	Jibojinênastengdarandimalê de xwediyêwêlehiyacivakî bin, çitê kirin?	31

DERÎ

Di Peymana Mafên Astengdaran a Neteweyên Yekbûyî de têgotin kupiraniyakesên astengdardîna vaşert û mercên xizaniyê de dijîn.

Feqîrî yek jî sedemên herî girîngên kêmandaman e, lê wê sedemek e ku xizaniyê dinavkêmandaman de çêdike û zêde dike.

Digel kutê texmîn kirin ku 10% jinifûsacîhanê jî kesên kêmandampêktê, tê texmîn kirin ku %20 jî mirovên herî feqîrliseranserêcîhanê astengdar in. Ev dane jî nîşan dide ku dinavberaxizanî û seqetiyê de têkiliyek heye.

Li welatê me diderbarê astengdaran de diderbarê gelemjaran de tu daneyên fermî û li ser rewşaxizaniya astengdaran jî tu daneyên fermî nînin.

Li welatên Yekîtiya Ewropayê, jî sedî 30 ê nifûsa astengdaran neçar e ku bixizaniya giran re rûbirû bimîne.

Demaku em livandane yandinêrin, derdikeveholê kubimîlyonan astengdar û malbatên wanên astengdar henekubixizaniyeke giran re rûbirû ne û nikarin pêdiviyên xweyên bîngêhînbicîhbînin.

Ligorîdaneyên îstîhdamê ya 2020'an a TUÛK'ê, li Tirkiyeyê rêjeyatevlêbûnahêza kar a gelemperiya Tirkiyeyê %49,5 e, rêjeyatevlêbûnahêza kar a astengdarên ku dikarin bixebitintênê %22 ye.

Wêneyê li ser bêkariyê tarîtir e. Rêjeyabêkariyê ya giştî li welatê me ligorîhejmarên fermî derdora %13 ye, ev rêjedinavastengdaran de derdora %78 e. Yanî jî her 10 astengdarannêzî 8 kes bêkar in.

Çima ev dane girîng in?

Têkiliyarasterastdinavberakêmendami xizaniyê de dibe sedemkudidaxwazênastengdaran û malbatênwanênkêmendami de pirs-girêkênaborîdirêza yekem de cihbigirin. Pêdiviyapiştgiriyaaborî, tevlêbûnawandipêvajoya kar de, hevahengiyaxanenişînênastengdaranbirastiyênjiyanê re û mijarênkudêhînzêdetirbênzêdekirin, daxwaz û mafênkujibokêmendamanjiyaneklayiqîmirovatiyêpêwîst in. rûmet.

TevîkubiawayekîfermînayêzanînkunifûsaTirkiyeyêçiqasjiastengdaranpêktê, lêtêqebûlkirinkuderdora %10-12 ê nifûsacîhanêjikesênastengdarpêktê. Ligorîvê, biqasî 10 mîlyonnifûsaTirkiyeyêjikesênastengdarpêktê. Ev hejmarbiendamênmalbatê re digihêje 30-40 mîlyonî.

Bigotineke din, mijarênkulivirtênîqaşkirinew in kunîvênifûsawelêteleqedar diki.

Gelekzehmetiyênwekperwerde, tenduristî, kar, destnedayîn û kêmasiyênaborîlipêşiyabeşdarbûnaastengdarandijyanacivakî de hene. Her yek jivanzehmetiyanjiboastengdaranbinpêkirinamafançêdike.

Beşek din jîheyekubihemanawayîbinpêkirinamafan û zehmetiyênkuastengdaranpê re rûbirûdimînin, lênayêdîtin, paşguhkirin û haya wîjê tune ye, ev jinênkulimalênastengdaranxwedî diki!

Belê, ne tenêjinliastengdaranxwedîderdikevin, mêrjîvêberpirsariyêdigirin ser xwe.

Ligelemperiyacîhanêjisedî 42yê kesênkulimalêastengdaranxwedî diki jin in, ev rêjeliTirkiyeyêjisedî 91 e.

Têtexmînkirinkuhejmarajinêndivêrewşê de derdora 536 hezar e.

Ger jiber nexweşî, kalbûn, seqetî û hwdhewcedarîlênêrînakêsên din hebe, berpirsariyalênêrînê ya dewletê ye.

Dewletê ev berpirsarijimalbatan re û bigiranîjijin û dayikan re hiştiye.

Jinênkulimalêliastengdaranxwedîderdikevin, rastîçipirs-girêk, zehmetî û binpêkirinamafantên?

- Jiberlênêrînaseqetiyênikarinbeşdarîjiyanaxebatê bibin,
 - Jiberhatinaaborî û xizaniyênikarinpêdiviyênxweyênbingehînbicîhbînin.
 - Her curehewcedariyênkesênastengdarênlênêrînê; divêewhewcedariyênxweyênaborî, tenduristî û lênihêrînakêsanebicîhbînin,
 - Ger kesek din tune be kuliastengdaranxwedîderkeve, ewnikarin biçin nexweşxaneyê an jîbeşdarîjiyanacivakî bibin.
 - Divêewli ser wêyekêbifikirinku ewkesêastengdarkulêxwedî diki dêçawajiyanaxwebidomîne, û hem jîwekîdayikekdivêbixwazinkuzarokêwanberî wanbimire.
 - Ew 24 saetandijîn û hemûjiyanaxwegirêdayî û girêdayîkesênastengdarênkulêxwedî diki.
- Bigotineke din, kesênastengdar û kesênxwedîliwandertê, bihev re jiyanayekanedijîn. Rastiyakupiraniyakesênkuliastengdaranxwedîderdikevinjin in, pêwîstiyabirêkûpêkkirina siyaset û mafêntaybetênvânbeşanradixeber çavan.
- Rêbernameyaamadekirîbimebestarêkxistinagahdarî û mafênli ser lênêrînaastengdaranjialiyêtaybetjibojinanhatiyeamadekirin.

50 PIRS-50 BERSIV

LIKUDERÊ RAPORA SEQETBÛNÊBISTÎNIN?

1

Rapora seqetiyê; Divêjinexwe xaneyênperwerdehî û lêkolînêyênkudiper-galaWezaretatenduristiyê de qeydkirî ne, nexwe xaneyên-dewletê an jînexwe xaneyên-zanîngehêyêngirêdayîWeza-retatenduristiyêbêngirtin.

"DIVÊ RAPORA ASTENGDARANÇAWA BE?"

2

Divêjihêlalijneyatenduristiyê ya nexwe xaneyek tam kuliWezaretatenduristiyêqeydkirî ye ve weretertîb kîrin, rêjeyaseqetiyêherîkêmjisedî 50 an jîzêdetir be û dibe a "Astîqetêngiran" de "Erê" werenivîsandin.

ÇIDIQEWIME GER RAPORA ASTENGDARANDEMJIMÊR BE?

3

Divêraporênperiyodîkberiyakudemaraporêbidawîbibebênnûkîrin û pê kê îSaziyaEwlehiyaCivakîbê kîrin. Ger heyamaraporêbidawîbibe, mea êlênêrînêtêjêkîrin.

4

XIZMETALÊNÊRÎNÊ Û XIZMETALÊNÊRÎNAMALÊÇI

Xizmetalênêrîne, xizmetênlênêrînakasane û pi tgeriyapsîko-civakî ya kesênastengdarkudijyanaxwe ya rojane de hewcedarêlênêrîne ne. Ev xizmetênlênêrîne ne kujialiyêWezaretamalbat û XizmetênCivakî ve jibokesênastengdartênpê kê kirin da kujyanaxweberdewambikinbêyîkujihawîrdoramalbatê ya kutê de hezkirin û bala wandiki îne.

xizmetalênêrînamalê; Ewmodeklênihêrînafîzyolojîk, psîkolojîk û bijîjkî ye kulimalêtêpê kê kirin da kubipi tgerîkirinadermankirina kal û pîr, astengdar, razayî, nexwe iyênkronîk an diheyamaba bûnê de pi tî her emeliyatekêkalîteyajiyanêzêdebike û jivanmirovan re bibealîkarkuxwebiguncîne. jiyancivakîhêsantir.

TÊÇIWATEYÊKUSEQETÎPÊDIVIYALÊNERÎNÊHEYE?

5

Dinavwankesan de kuligorîdabe kirinaseqetiyêbigiranîseqet in; Di rapora lênêrîne de têdestnî ankirinkuewewqaskêmas in kuewnîkarinbêyîarîkarî û lênihêrînakasên din jiyancivakîbidomîninjiberkunerînwanhewcedariyênasayî, dubarekirîyênjiyanarojane ta radeyekmezinbicîhbînin.

6

6. SEQETIYADIHEWCEDARIYALÊNÊRÎNÊ DE ÇI YE? KÎDIKARESÛDBISTÎNE Û ÇIQASMEHANE?

Kesênkuji 65 salîbiçûktir in, ji 18 salîmezintir in, astengdar in (jisedî 70 û zêdetir in), nikarinbêyîalîkariyakesekî din jiyancivakîbidomînin û nikarinji tu dahat û teqawidiya tu saziyekewlehiyacivakîsûdwerbigirin. , bihemûdahatênxweyênjixizmênxweyênkuligorîQanûna Medenî jiboneqûqêberpirsiyar in, an jînavgîniyamehane ya deqêkuewdikare bide, teqawidiyakujihemwelatîyênTirkîyê re bidahatawankêmtir e jimîqdarakutêdîtin e. bizêdekirinahejmaranî anakudixala 1ê ya yasaya jimare 2022 de hatiyediyarkirinbirêjeyamehane ya karmendan re. Ewdravdanamehane ya 300% jisînorehewcedariyê ye.

BelgeyênPêdivî:

a) Forma Serlêdanê (Divêformê de, daxwaznameyamehane û belgeyabeyannameya mal û milkêjialiyêkesêkudaxwazateqawidiyê dike ve têdagirtin û îmzekirin. Belgeyahewcedariyê, belgeyani tecihbûnê û kopiyekqeydanîfûsê ya pejirandîdêjihêlasaziyê ve weredagirtin û mohr kirin. zanê.)

b) Rapora LijneyaTenduristiyêligorîRêzîknameyaKriterênAstengdaran, Tesnîfkirin û RaporenLijneyaTenduristiyêkujastengdaran re bêdayîn, bêgirtin.

7

FEYDEYALÊNÊRÎNAMALÊÇI YE?

Ewxercêku Midûriyeta Parêzgehê ya Malbat û Polîtîkayên Civakî dide kesên sêyemên wekî xizm û welî, yênkuli astengdaran xwedîderdikevin da kukaribin jiyanaxwelimalê birê ve bibin.

8. XIZMETÊN LÊNÊRÎNÊ YÊN KU JIHÊ LAWEZA RETAMALBAT Û XIZMETÊN CIVAKÎ VE JIKESÊ ASTENG DAR RE TÊNE PÊŞKÊŞ KIRIN ÇI NE?

8

1-Navendên Ni tecihbûnê û Rehabîlîtasyonê yê Fermî/Navenda Jiyanastengdaran Kesên astengdarên ku jiber kêmasiyên xweyên bedenî, derûnî û giyanî nikarin hewcedariyên jiyanarajanepêkbînîn, bêyî kudahata wan hebe yan na, dikarin jinavendên me xizmetên lênêrînê yênbêperebistînîn. Li Navendên Lênêrînê û Rehabîlîtasyonê, xizmetên rehabîlîtasyonê û herwihaxizmetên lênêrînê tîpê kê kirin. Jibowergirtinakarûbarê lênêrînê ji Navendên Lênêrînê û Rehabîlîtasyonê yê Fermî, raporeklîjneyabijîkî jibokesê astengdarkudê xizmetê werbigire hewce ye. Jibowergirtinaxizmetên lênêrînê ji Navendên Lênêrînê û Rehabîlîtasyonê yê Ni tecihbûnê, dikareserîli Midûriyeta Parêzgehan a Malbat, Xebat û Xizmetên Civakî, Navendên Xizmetên Civakî an rasterastji Navenda Lênêrînê û Veguheztinê ya Ni tecîhan re were kirin.

1) Xaniyên Hêvî:

Ev cihên xizmetguzariyê yê bî kapasîte ya herî zêde 6 in dixaniyên veqetandî an xaniyên kesên astengdar de jibokube dariyakesên astengdarên kulênêrînê li navendên lênêrînê yê fermî di jiyanacivakî de misoger bikin. Ligorî rapora erênî ya pisporan, dinav kesên astengdar de kulî navendên lênêrînê yê fermî lênêrînê distînin, têxwestinkubî awayekî aktîf be darî jiyanacivakê bibin û limalên binavê "Hêvî Mala Hêviyê" bînxwedî kirin. yekîneyazêde ya navendan.

2) Navendên lênêrînê nîrojane:

Ewtenê navendên lênêrînê nîrojane ne kulênêrînê na tam an nîv-dem jibokesên kê mendam peyda dikin da ku endamên malbatê yênkulî mirovên kê mendam xwedîderdikevin demaxwe jixwe re dihêlin û dinavrojê de be darî jiyanacivakî dibin, û lênêrînê jibowastengdaran peyda dikin. mirovbêyî ku jî malbatê xwe veqetin. Li navendên ku xizmetên rojanepê kê dikin, jibopêdiviyên xweparastinê yê navastengdaran û her wihajibobe darbûnê jiyanacivakî misoger bikin, çalakî yê perwerdeyî, civakî, çandî û werzî îtên lîdarxistin. Jibowergirtinê lênêrînê jî navendên lênêrînê nîrojane, raporeklîjneyatenduristiyê ya astengdar a kesê kê mendam hewce ye. Jibowergirtinaxizmetên lênêrînê jî navendên lênêrînê nîrojane, dikareserîli Midûriyeta Parêzgehanê Malbat û Xizmetên Civakî, Navendên Xizmetên Civakî an rasterastji navendên lênêrînê nîrojane re were kirin.

3) Karûbarê Lênêrîna Mêvana Demkî:

Ev cihên kuxizmetên seyrangehê pê kê îkesên kê mendam dîkin eger hemû malbatên kê mendam, nemaza malbatên astengdarankupî tgeriyalênêrîna malê werdigirin, jiber sedemêncur becuren wekî Hec, Umre û tenduristiyê dinavasalê de bi awayekî demkî jî kesên astengdar werin veqetandin. Kesên astengdar li ser daxwaznameyê kesên astengdar an nûnerê wî/wê yê qanûnî, rapora lijneya tenduristiyê ya astengdaran, peymanaxizmetê û rapora nîrxandinaxebatkarekî pispordikareserîli “Xizmeta Lênêrîna Mêvanan a Demkî” bide. Jiboku hûn jixizmeta lênêrîna mêvanan a demkî sûd werbigirin, dikareser lê dan ji Midûriyeta Parêzgehê ya Xizmetên Malbatî û Civakî, Navendên Xizmetên Civakî an rasterast ji Navenda Lênêrîna û Rehabîlîtasyonê ya Fermî ya liwê parêzgehê re were kirin.

2- Navendên Lênêrîna Taybet

Her wehajibokesên astengdarên ku hewceyê lênêrîna ne, dikarin karûbarên lênêrîna navendên lênêrîna taybetên ku jî hêla kesên rast an jî sazîyên qanûnî yê zagona taybet ve hatine vekirin û jî hêla Midûriyeta Xizmetên Civakî ya Parêzgehan ve têne çavdêrî kirin, werbigirin. Jibowergirtina xizmeta lênêrîna jî navendên lênêrîna yê taybet, pêdivî ye ku diraportalijneya tenduristiyê ya astengdaran de ya ku dî xizmetê werbigire de peyva ‘seqetiyagiran’ an jî ‘kesên kê mendamê tam girêdayî’ werin vîsandin. Serlêdandikarin ji Midûriyeta Parêzgehanên Malbat û Xizmetên Civakî, Navendên Xizmetên Civakî an rasterast ji Navenda Lênêrîna Taybet re bêne kirin da ku ji Navendên Lênêrîna Taybet xizmeta lênêrîna werbigirin.

9

MERCÊN WERGIRTINA LÊNÊRÎNA MALÊÇI NE?

- Jibokesên astengdaryarmetiyalênêrîna malê bîstînsê erthewce ne.
1. Biraporeklênêrîna re têdestnî ankirin kurê jeyadaha tamehane ya navîn ligorî hejmarakesên ku ew xwediyên wan in an jî pê ve girêdayî ne, ligorî berhevoka her cûre hatinadi bin her navî de, jî 2/3 kêmtir e. mûçeyaherîkê ya netîce ya mehane.,
 2. Di Rapora Lijneya Tenduristiyê de be a “astengdariyagiran” ya ku dî astengdar jî nexwe xaneyên ku rapora heyetê dane werbigirin, divê gotina “Erê” hebe.
 3. Di rapora komîteyalênêrîna de hatiyediyarkirinku divê kesên kê mendampê wîstiyalênêrîna hebe bi awayekî ku bêyî alîkariyakesekî din nikari-bejiyanaxwebidomîne.

LIKUDERÊSERLÊDANA ALÎKARIYA

10

Jibowergirtinayarmetiyalênêrînamalê, pêwîst e serîliMidûriyetaXizmetênCivakî ya Parêzgehê ya cihêrûni tinakesêastengdar an jî ger hebeseerîliMidûriyetaKarûbarênCivakî ya Navçeyanbidin. LicihênkuMidûriyetaNavçeyan a XizmetênCivakîlênîndikarinsereîliqeymeqamtiyêbidin.

11

BELGEYÊN JIBOMEAŞÊLÊNÊRÎNAMALÊÇI NE?

- T.R. DaxuyaniyaHejmaraNasnameyê,
- Rapora lijneyatenduristiyê ya astengdaran,
- Rapora lijneyatenduristiyê ya astengdaran,
- Daxuyaniyanivîskî û pabendbûnali ser rew ahatin û milkêkesêngirêdayî û belgeyêndiderbarênaverokadaxuyaniyê de,
- Duwêneyênmezinahiyapasaportê,
- Belge an kopiyekekurew aperwerdehiyênî an dide, hekehebe,
- Ger kesêastengdarxwedîwelî be, biryaradagehê ya li ser wesiyet û tayînkirinawelî ye. Jibokesênkêmendamen bedenî biryarawelî ne hewce ye.
- Didemakudêûbavjihevveqetin, biryaradagehê ya diderbarêhevberdanê de,
- Midûriyetênparêzgehan, T.C. DêkopiyeKNasnameyanasnameyakubiNimreyaNasnameyêwerewergirtin, nimûneyaqeydanasnameyamalbatê û belgeyanavnî anarûni tinêbidosyayê re weregirêdan.
- Dêrbarêkêmendamen û malbatawî de, kubelgeyênwan temambûne, komîtanirxandinaxizmetênlênêrînerserdanakêmendamen û malbatawîlichêni tecihbûnawan dike, egerewlichêni tecihbûnênejîn, û raportalênêrîne amade dike. Her wiha ger kesênterikandî û sêwînîkaribinbelgeyêndiyarkirî temambikin, jibotemamkirinabelgeyanjialiyêMidûriyetaParêzgehê ve alîkarîte kirin.
- Dipêvajoyaamadekirinaraportalênêrîne de, dahatakêmendamligorîhejmarakesênkêmendamen an jîkesêngirêdayîwan û taybetmendiyeên bedenî, derûnî, hestyarî, derûnî-civakî û demografîkênkêmendamen û wan. malbat, pa erojênwan, qebûlîkirinakêmendamen û astengdaran û mafênkesênastengdar, perwerdehiyataybet a kujêsûdwerdigirintênedestnî ankirin.Nirxandinli ser karûbarênwekîrehabîlîstasyonapî eyî, dermankirin û rehabîlîstasyonê, alîkariyacivakî, Malbataxerîdar, pejirandin, û raman û pê niyar, hekehebe, tene diyar kirin. Her wiha ger ferqekdinavbera standarda jiyane ya kuhatiyedîtin û dahatadiyarkirî de hebe, diderbarêdahate de agahî û belgeyênzêdetênxwestin û ji kes, sazî û rêxistinan resmî yan taybettêbikaranîn.
- Jixeynîrew ênawarte, ligorîrêzaserîlêdanêtevdigerin.

PÎVANÊ DAHATIYÊ JIBOME AŞÊ LÊNÊ RÎNA ASTENG- RAN LIMALÊÇI YE?

12

Dahataserê her mirovîdîdabe kirinadahatafermî ya malbatê de jibokesênkudi mala we de dijîndivêji 3/2 (du-sêyan) mûçeyaherîkê mderbasnebe.

Jibo sala 2022an dahata her kesê kudimalbatê de dijîndivêji 2 milyon û 835 hezar û 60 TL zêdetirnebe.

13

EWKESÊNKUSERÎ LÊDANAME AŞÊ LÊNI- HÊRÎNAMALÊ QEBÛL DIKIN PROSEDURÊN- WANÇI NE?

1. Dosyayekku rapora lênêrînê û hemîbelgeyê daxwazkirî vedihewînetê çêkirin.
2. Têxwestinku hesabek bankê were vekirinkumea êlênihêrînamalêtê de wererazandin.

SERLÊDANAME AŞÊ LÊNI NAMALÊ DIÇEN- DROJAN DE DIQEDE?

14

Serlêdanbierê kirinamidûriyetaparêzgehê di encama radestkirinatemamêbelgeyan û muayeneyakudinavmalbataastengdaran de jihêlaKomîteyaNirxandinaKarûbarênLênêrînê ve kujimidûriyetaparêzgehê re hatiyewezîfedarkirin, bidawî dibe.

Direw aneyînî ya nirxandinadaxwazê de, dinava 30 rojan de jialiyêMuduriyetaParêzgehê ve binivîskîastengdar an jînûnerêwî/wêyêqanûnîtêagahdarkirin.

Jibilîrew ênawarte, prosedurênbirêzaserîlêdanêtêne kirin.

15

KESÊN KUSER ÎLÊDANAME AŞÊLÊNÎ- HÊRÎNAMA LÊNAYÊN QEBÛLKIRIN, DÊÇI PROSEDURAN BIKIN?

1. Midûriyetaparêzgehê dinava 30 rojan de binivîskî jî kesên astengdar an nûnerê qanûnî re radigihîne ku daxwaza astengdar an nûnerê wî/wê yê qanûnî neyînî tînxandin.
2. Kesên astengdar an jînûnerê wan ê qanûnî dikarin dinava 30 rojan de jirojaragihandinê re îtirazê li rapora lênêrînê bikin.
Daxwaza îtirazê jî hêlamidûriyetaparêzgehê ve tînxandin, û ger hewce bike, komîteyek nîrxandinakar û barên lênêrînê ku jî personelêncûdapêktê, têtayîn kirin kujinû ve raporeklênihêrînê amade bike û gavtê avêtin. Di îtirazên kubên kirin de biryaraduyemîn Komîteya Nîrxandina Karûbarên Lênêrînê biryaradawîn e. Ger mijara îtirazê ligorî rapora lijneyatenduristiyê be, midûriyetaparêzgehê rewê jî Midûriyeta Tenduristiyê ya parêzgehê re radigihîne û daxwaz dike ku ligorî Rêzîknameya Pîvana Astengdaran, Tesnîf kirin û Raporên Lijneya Tenduristiyê ku jî boparêzgehê bêdayîntevdîrbêgirtin. Bêmecel. Midûriyetaparêzgehê ligorî rapora lijneyatenduristiyê ya nûtevdîrên pêwîst digire.

16

MERIVÇAWAREWŞA KESÊN ASTENGDARLI SER MEAŞÊLÊNÊRÎNAMA LÊBIŞOPÎNE?

Karbidestên ku jî aliyê Midûriyeta Xizmetên Civakî ve hatinewezîfedarkirin, kesê ku dîxizmeta lênêrînê bikêmanîsalê carekê an demakuhewce bike, dinavprosedur û prensîbên ku dipêkê kirinakarûbarê lênêrînê de tensespandinrêberî dikin û lêkolîn dikin ka xizmeta lênêrînê ligorî rêzêtêpêkê kirin. bi plana lênêrînê kesane re, binere kadihejmarakesêngirêdayî de guhertinekheye an na, û agahdarî distînekadihatinawan de guhertinekçêbûye yan na.

Biamadekirinaraporekê li ser tesbît, çavdêrî û agahiyên ku hatinewergirtin, jî midûriyetaparêzgehê re radigihîne. Ligorî raporê midûriyetaparêzgehê tevdigere.

WERMENDIYAAGAHDARIYÊ JIBOLÊNÊ RANÇI YE?

17

Dibûyeramirinaastengdarekî kuxizmetalênêrînê distîne, kesêlênêrînê dide divêherîderengdinav 15 rojan de midûriyetaparêzgehê agahdar bike. Ger wihanebe, dêlihemberîberpirsyarantêdbîrênqanûnî û îdarîbên kirin.

18

GERÎNENDEKARÊ ASTENGDAR AN GUHERÎNADAHATAMALÊKENGÎBÊRAPORKIRIN?

Kesêastengdarkuhewcedarêlênêrînê ye an jînûnerêwan ê qanûnîdivêdinavmehekê de guherînahejmarakesêngirêdayî û hatinaastengdar û kesanbigihîneMidûriyetaparêzgehê. Lihemberkesênkudiderbarêhatinaxwe de îfadeyênderewîn an derewînbidin, an jîbelgeyênderewînbidin an hatinaxweve êrin û kesênkudiwextêxwe de guhertinadahataxweagahdarnekîndêtedbîrênqanûnîyên pêwîstbênegirtin.

19

MAXIZMETKAR Û KESÊNASTENGDARÊN KUPÊDI-VIYALÊNÊRÎNÊ NE DIVÊLIHEMANNAVNÎŞANÊBI-JÎN?

Astengdar û kesênkuhewcedarêlênêrîne ne, divêlihemannavnî anêbijîn. Lêbelê, heke kesek din tunekulênihêrînakêsêkêmendankuhewcedarêlênêrîne ye, karûbarêlênêrînejiêdikarejihêlaxizmekîxwe ve linavnî anekcûda, kubihêsanîbigihîje, were peyda kirin, bi ertêkukomîteyanirxandînakarûbarêlênêrîne razî be. kudipê kê kirinaxizmetalênêrîne de tu pirsgirêk an kêmasîtune. Divêrew ê de, pêdivî ye kudinavbîst û çar demjimêran de hemîhewcedariyên-lênêrîneyênkêmendankuhewcedarêlênêrîne ne, bikêmanîhe tdemjimêranbikesêastengdar re kuhewcedarêlênêrîne ye re bibin yek û diyar bikinkuçenddemjimêr. bihev re, ne kêmtirjihe tsaetan, di rapora lênêrîna.

Ger navnî anarûni tinakesêastengdarkuhewcedarêlênêrîne ye wereguhertin, divêherîderengdinav 15 rojan de jihêlaxizmênxwe ve muduriyetaparêzgehêwereagahdar kirin. Wekî din, dêlidijîberpirsyarantedbîrênqanûnî an îdarîbên kirin.

KESÊSEQET Ê KUHEWCEDARÊLÊNÊRÎNÊ YE DIVÊDIÇEN-DROJAN DE JIGUHERTINANAVNÎŞANÊWEREAGAH DAR

20

Ger navnî anarûni tinakesêastengdarkuhewcedarêlênêrîne ye wereguhertin, divêherîderengdinav 15 rojan de jihêlaxizmênxwe ve muduriyetaparêzgehêwereagahdar kirin. Wekî din, dêlidijîberpirsyarantedbîrênqanûnî an îdarîbên kirin.

21

21. MAKARÛBARÊNLÊNÊRÎNÊLI MALA XIZM AN XIZMÊNASTENG DARANTÊNE PEYDA KIRIN?

Di doza daxwazakesêastengdarkuhewcedarêlênêrîne ye an jînûnerêwîyêqanûnî, karûbarêlênêrînêdikarejihêlaxizmêkesêastengdarkuhewcedarêlênêrîne ye an jîhêlaxebatkarênlênêrînyênlixaniyêkesêastengdar an jîxizmve,ligorîçavdêrî û rêberiyaMidûriyetaGistî.

Divêrew ê de, heqêxizmetalênêrîne ya kujiboastengdarantêdayîn, her mehjalîyêmidûriyetaaparêzgehê ve jixizmêastengdaran re an jînavendalênêrîne ya kuxebatkarênlênêrînêdixebitîne, têdayîn.

22

DI ALÛKARIYA LÊNÊRÎNAMALÊ DE KÎXIZMTÊHESIBANDIN?

Kesênastengdarênkuhewcedarêlênêrîne ne, dinawan de zarok; hevjin, zarok û hevjinêzarokan, dê û bav û dê û bavênwan, hevjinênevî û neviyan, xwi k û bira û hevjinêbirayan, zarokênxwi k û bira û hevjinêzarokan, dê û bavênhvjîne, birayênhvjînan, hevjin û zarokênxwi k û birayênhvjînan, mamê û mamtêwateyahevjinênwana, zarokênmamê û hevjinênwana, hevjinênxaltî û xaltîkan, zarokênxaltiyê û hevjinênwana, hevjinênmam û mamê, zarokênmamê û hevjinênwana, hevjinênxaltî û xaltîkan, zarokênxaltiyê û her yek jihevjinênwana. .

MAKENGÎDIKAREPENABERIALÊNÊRÎNÊW- EREGIRTIN?

Heyakulênêrînakêastengdarbirastîlimalêtê kirin, dayînayarmetiyalênêrînêberdewam dike.

23

24

DIVÊÇENDSAETANDI ALÛKARIYA LÊNÊRÎNAMALÊ DE JIKESÊNASTENG DAR RE XIZMETÊBIKIN?

Tevîkupêwîst e lênêrîna 24 demjimêranjibokesêkêmendamdina-vmalê de were peyda kirin, lêhekeKomîteyaNirxandinaKarûbarên-Lênêrînêguncavbibîne û dinavmalê de xizmekkulênêrîna wîbiketune be, divêherîkê 8 demjimêranlênêrînêwere peyda kirin. jîhêlaxizmêkulînezîkêrûnistiye.

25

25. LI RAPORA LIJNEYATENDURISTIYA ASTENG-DARAN A NÛKIRÎ YA NÛTIRAZÇAWATÊ KIRIN?

Rapora DesteyaTenduristiyê ya Astengdaran; Dikareastengdarbixwe, dêûbav, weliyêwî an jîsaziyakuraporêdaxwaz dîke îtirazêbike. Kesêneleqedartevîdax-waznameyaîtirazê û kopiyekpejirandî ya yekem rapora LijneyaTenduristiyaAstengdaranserîlimidûriyetatenduristiyê ya parêzgehakulê ne. Kesêkudê rapora LijneyaTenduristiyê ya Astengdaranwerbigire, jibonexwe xaneyaherînezîk a cihêkudestûrjê re heyekujihêlaMidûriyetaTenduristiyê ya Parêzgehê ve rapora DesteyaTenduristiyê ya Astengdaran bide, tê andin. Ger biryara rapora DesteyaTenduristiyaAstengdaran a kuîtirazlêtê kirin û biryarên rapora DesteyaTenduristiyê ya Astengdaran a li ser îtirazêhatinedayîndiheman-rê de bin, rapora DesteyaTenduristiyaAstengdarandawî dibe. Ger raporênDesteyaTenduristiyê ya Astengdarancuda bin, dîsabirêyaMidûriyetaTenduristiyê ya parêzgehê, jibokumirovjinû ve muayene bike û rapora DesteyaTenduristiyê ya Astengdaranbêdayîn, hakemekjibonexwe xaneyaherînez a lichêrûni tinakesêtê andin. BiryaraLijneyaTenduristiyê ya Astengdaran a nexwe xaneya hakem dawî ye.

MARÊWÎTÎ Û PEREYÊNROJANEDIREFERANSÊN- NEXWEŞXANEYAREFEREE DE TÊNE KIRIN?

26

Xercênrêwîtiyê û rojaneewlêçûnênku SSI dide jibosewqkirinalijneyatenduristiyê ya liderveyîqadani tecihbûnê/karê, û jixwediyênsîgorteyê û kesêngirêdayîwan re, angodê, bav, hevjin û zarok.

Jibovê ertênjêrînhewce ne;

- Serîlêdanapê kê karêkarûbarêtenduristiyêliderveyîcîhêni tecihbûnêjibersedemênbijîjkî û mecbûrîyênwekînebûnaalavênpêwîstênte hîs an dermankirinê an pisporekdi axêtêkildar de, pi tî muayene an dermankirinabijîjk an diranankulitenduristiyapeymankirîtê kirin. pê kê karêkarûbarêkukesênsêrîlê didin,
- SerlêdanjibilîstîsnayênkujihêlaSaziyaEwlekariyaCivakî ve hatinedestnî ankirin, jihêlalênihêrînatenduristiyê ya duyemîn an sêyemîn a bigirêbest ve tê kirin (serîlêdanênkujihêladixtorêmalbatê ve têne kirin nayênqebûl kirin)
- Divêbelgeyasewqê ya nexwe weredagirtin û îmze û mohrabijîjkli ser belgeyasewqêhebe, (pejirandinabijîjkêserekî ne hewce ye),
- Divê hûn dinav 5 rojênxebatê de, tevîroja andinê, biçin nexwe xaneyahatî andin.

27

GER XIZMETALÊNÊRÎNÊJIHÊLAPARÊZGER VE WEREPÊŞKÊŞ KIRIN, MAMEAŞÊLÊNÊRÎNÊTÊDAYÎN?

Ger astengdar an jîweliyêwan ê kuhewcedarêlênêrînê ye nexwazejinavendalênêrînê ya fermî an taybetlênêrînêwerbigire û xizmekkulêxwedîbiketune be; Bi ertêkuwelîdaxwazapê kê kirinaxizmetênlênêrînêbike û komîteyanirxandinaxizmetênlênêrînêerêbike, welîdiçarçoveya-prensîbênrêziknameyê de wekxizmetêhesibandin û dikarexizmetênlênêrînêpê kê îkesêastengdarkuhewcedarêlênêrînê ye û heqêlênêrînêwerbigire. jibovêxizmetêvegere.

GELOTEMENÊKESÊASTENG DARKULÊLÊNÊRÎNE- BANDORÊLIGIRÊDANAMEAŞÊLÊNÊRÎNÊ DIKE?

28

Temenêastengdaran jiboyarmetiyalênêrînê ne girîng e.
Ya girîng ev e kumerivhewcedariyalênêrînê nas bike.

29

KESÊKUTEQAWIDIYALÊNÊRÎNAMALÊDISTÎN DIKAREBIBESÎGORTE?

Kesênkulênêrînêjixizmênxwe re peyda dikin,
dikarindikarekîduyemîn de bixebitin, bi ertêku asta
dahata her kesêdimalbatê de jiherîzêde ya
diyarkirîderbasnebe.

30

HEGERLIMALÊKARMENDEKÎBÎMEYAKIRÎHEBE, MAAŞÊASTENGDARANTÊKÊMKIRIN?

Ger dê û bav an jî parêzvanên astengdarê temenbiçûk bîkesê astengdar re dihemamalê de nejin, mûçetê jêkin. Ger dihemamalê de bijîn, lêxwedîliwandernekeve, dêdîsamea werejêkin. Ger teqawidiya astengdaran jî bo hewcedariyên astengdarneyê xerckirin û jî bersedemên keyfî bêxerckirin, dêdîsajimûçebêbirin.

MAFÊNJINANDIKAREKÎ DIN DE KAR DIKIN DEMALIMALÊLIKESÊNASTENGDARAN KAR DIKIN ÇI NE?

31

- Mafêrandevûyê
- Daxistina baca hatinê
- Muafiyeta erk û mafêterikandinê
- Mafêteqawîtbûnapê wextjibodayikênkarker û zarokênastengdar
- Mafêtehliyeyasalane
- Biborînin
- Destûrapêvekirî

32

KESÊLÊNÊRÎNÊDIHEMANDEMÊ DE ASTENGDAR- BIBE, DIKAREXEBERALÊNÊRÎNÊBISTÎNE?

Hegerlênêrînerjîastengdar be, astengdarnikarebibex-
wedîkar.

33

XWEDÎKIRINA MAL Û MILKÊJIBO KESEK ASTENGDARBANDORÊLI SER GIRÊDANAMÛÇEYALÊNÊRÎNÊ DIKE?

Mal, erd, erebe û hwd. Xwedîkirinae
yayanrêliberdayînamea ênagire. Lêegerxanî, zevî,
tirimbêlbikirê be û dahatêçêbike, ev yek
dikevenavdahatamalê.

MAMEAŞÊLÊNÊRÎNAMALÊDIKAREBIHÊZEXMKIRIN?

Measêlênêrînamalêjiberdeynêkesêastengdar an jîlênerênikare-
jihêlasazî, karsaz an kesek ve weredestaser kirin.

34

35

GELOBINÎŞANDANA ÎPOTEKME AŞÊLÊN IHÊRÎ- NAXAN ÎDIKARE DE YNEKBANKÊ WEREGIRTIN?

Ne mimkun e kumerivmûçeyalênihêrînamalênî an bide û jibankêdeynbistîne.

36

DIREWŞAWERGIRTINAMEAŞÊLÊNÊRÎNAMALÊ DE MADIKAREJIXIZMETÊNREHABÎLÎTASYONÊSÛDW- ERBIGIRE?

Jibobe darbûnamalbatênastengdardijyanacivakî de, kesênastengdarkumea êlênêrînamalêdistîndivêjixizmetênlênêrîne û rehabîlîtasyonêyênnavendên êwirmendî û rehabîlîtasyonêyênmalbatêyênkuxizmetarojane didin, bi ertêkuji 16 saetanderbasnebe, sûdwerbigire. hefteyekê, û ewxizmetalênêrîne ya guncawdiçarçeweyaBernivîsaXizmetaLênêrînaDemkî û Mêvan de (2010/12) Ger ewbidemkî û wekmêvandisalekê de herîzêde 30 rojanlinavendarehabîlîtasyonêbimîne, lênêrîne. mûçenayêderxistin.

KESÊNKULIASTENG DARAN XWEDÎ DERDIKEVIND- IKARIN JIKÊMKIRIN ABACÊSÛDWERGIRIN?

37

Karkerên kujilênihêrîna astengdaran berpirsiyar in dikarin mîna xebatkarên astengdar jî daxistin abacê sûdwerbigirin.

38

JINÊN XWEDÎ YÊN ASTENG DARAN DIKARIN SER- LÊDANA KUSÛDEYÊ JIKÊMKIRIN ABACÊBIKIN?

Astengdar û kesêngirê dayîwanên kudixwaz in jierzaniyakê mendamtiyê sûdwerbigirin, digel belgeyên pêwîst, daxwaznameyekê ji Midûriyeta Komarê ya têkildar re li parêzgehên xwedî Daîreya Bacê, ji Midûriyeta Dahatê ya parêzgehên bê Daîreya Bacê re, ji Midûriyeta Dahatê re di înin. li parêzgehên ku Daîreya Bacê lînê, li navçeyên ku Daîreya Bacê ya Serbixwelê heye ji Midûriyeta Bacê re, li navçeyên ku Daîreya Bacê lêtune ye jî ji Midûriyeta Taybetmendiyê re, hûn dikarin serlêbidin. Serlêdana Serlêdanê Edene, Enqere, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Denizli, Amed, Edirne, Erzurum, Eskî ehîr, Gaziantep, Hatay, Stenbol, İzmir, Kahramanmara , Qeyserî, Konya, Kocaeli, Meletî, Mu la, Samsin, Mersin. Ger li Sakarya, Tekirdag, Trabzon, an li urfa û Zonguldakê be divê ji Midûriyeta Daîreya Bacê re, li parêzgehên din jî ji Daîreya Dahatê re bî nivîsandin.

39

JIBOKESÊNKU JIKÊMKIRIN ABACÊSÛDWERDIGI- RIN BELGEYÊN PÊWÎST IN?

- Nameyekku jî hêlakardêr ve hatîmzekirin û mohrkirinkutê de diyar dîke ku ew li wêcîhê kar dixebite,
- Daxwaza Serlêdanê jî bo Daxistina Bacê,
- T.R.yakesêngirê dayî astengdar. Nimara ye kiyîtî,
- Belgeyakunî an dide ku hûn jilênêrîna xizmê astengdar berpirsiyar in,
- Kopyaorjînal an noterkirî ya Rapora Lijneya Tenduristiyê kuseqetiyênî an dide.

DIRAPORÊNNEXWEŞXANEYÊNDESTEYATEN- DURISTIYÊ YA NAVENDÎ YA WEZARETADARAYÎ RÊJYÊNDIKARINBÊN KÊMKIRIN?

40

Lijneya Tenduristiyê ya Navendî ya Wezaretada Darayî diraporêntenduristiyê yênkudinirxîne de rêjeyênkêm dike, lê Encumena Dewletê "... Navendjibodestnî ankirinarêjeyaseqetiyê li ser bingehatespîtêneqetiyê. Ti rayedarji Desteya Tenduristiyê re nehatiyedayîn." Diraporêntenduristiyê yênkujialiyênexwe xaneyan ve hatinedayîn de jiborêjeyaastengdarankêmbike Desteya Rêveber tasfiye kir.

41

LÊNÊRÎNAMALÊ YA KEŞÊASTENG DARKUDÊ Û BAVÊN WÎBERDAYÎ NE, ÇAWA YE?

Ger ewkesênastengdarênkudê û bavênwanjihevcudabûne, jihêladêûbavênxweyênku ne xwedîxwedîtiyê ne (weknimûne, demakubavêwandigirtîgehê de ye jihêladiyawan ve werexwedî kirin), yarmetiyalênêrînetêdayîn. Lêbelêligorî bendêntêkildarên rîzîknameyêdahatadêûbavênkudimalbatekcuda de bijînjîdinavdahatamalbatê de cihdigirin.

42

MERIVÇAWALÊPIRSÎNAPENABERÎ- YALÊNÊRÎNAMALÊ DIKE?

Hûn dikarin bi riya E-Stateli ser dravdanênteqawidiya Lênêrîna Malê bipirsin. Pi tîkubijimareyaxweya TR ID û îfreyaxweya E-Hikûmetêtêkevî, dibarikalêgerîne de "Lêpirsîna Agahdariya Tezmînata Lênihêrîna Malê ya Astengdar" binivîsin û bikirtînin. Hûn dikarin hûrguliyên li ser dayînamea êli ser rûpelakuvedibebînin. Taybetmendiyala Lêpirsîna Agahdariya Tezmînata Lênihêrîna Malê ya Astengdar dibîne tabloya Wezaretada Malbat û Polîtîkayên Civakî de cihdigire.

DAYIKAKUZAROKEKÎWÊYÊASTENG DAR- HEWCEDARÊLÊNÊRÎNÊ YE ÇAWADIKAREZÛTEQAWÎTBIBE?

43

Ligorîxala 28'an a QanûnaBîmeyaCivakî û BîmeyaTenduristiyê ya Gi tî ya bihejmara 5510'an, jiçaranyekêrojêndayînaprîmênpi tî 1'ê Cotmeha 2008'an lîtevahiyaroyêndayînaprîmêtêzêdekirin û ev demênlêzêdekirîjijiwantêderxistin. sînorêntemenêteqawidbûnê. Hemûdayikênkukarkerênsîgorteyê ne, sîgortayêndilxwaz an jîbe darên kasa teqawidiyêdikarinjivîmafîsûdwerbigirin.

44

MERIVÇAWADEMATEQAWÎTBÛNAPÊŞWEXT YA DAYIKABIZAROKEKASTENGDARBILÊNERÎNÊBI- HESIBÎNE?

Jiçaran yek jihejmararoyêndayînaprîmêpi tî 1ê Cotmeha 2008an derbasbûnejibo- jinênsîgortekirîyênkudaxwazateqawidbûnê an emekdariyakalbûnê kirine, û yênkuzarokekîwanyêgiranastengdarheye.

a- Dêdravdanaprîmêlîtevahiyahejmararoyanwerezêdekirin,

b- Ev maweyênzêdekirîjîdêjisînorênemrêteqawîtbûnêbêndaxistin.

Livirtesbîtavandewran e;

-Destpêkabîmeyasîgortayajin berî an pi tî 1ê cotmeha 2008an e.

- Dîrokajidayikbûnazarokê, egerewbimire, rojamirinê,

- Dîrokadestpêk û dawiyaseqetiyagiran a kuhewcedariyalênihêrînadomdar a kesek din heye, çizarokzewicî be an ne zewicî be,

- Ger jinasîgortekirîjîhevberdabe, geloxwedîderketinalijinasîgortekirî be,

- Gelozarokjialiyêsîgortayajin ve hatiyeqebûlkin yan na,

- Hebûnajiyekezêdetirzarokênastengdarêngirankuhewcedarêlênihêrînadomdar a kesek din e,

- LigorîbendênQanûnabihejmara 2828'an a DaîreyaXizmetênCivakî û ParastinaZarokan, wêbêdiyarkirinkuewjixizmetênparastinê, lênêrînê û rehabîlîtasyonêbi-

awayekîmayînde û evîni, bi pere yan bê pere sûdêwerdigirin.

Ger rew azarokêjinekesîgortekirî ya ku berî Cotmeha 2008 dest bi kar kiriyê û zarokekwî ya astengdar a giranjîhewcedarêlênihêrînadomdar a kesek din be wereragihandin, jiçaranyekêdemakarkirinakesêbîmekirîlîtevahiyajimar- eyaprîmêtêzêdekirin. rojan. Daxistinekjisînorêntemenêteqawidbûnêjîboheya- mazêdekirîtê kirin.

45

**DAYIKAKUJIZAROKEKÎZÊDETIRASTENG DAR BE
DIKAREJIBO HER
ZAROKEKÎCUDAJIVÎMAFÎSÛDWERBIGIRE**

Dayikênkujiyekêzêdetirzarokênwanênastengdarhenedikarinjibo yek jizarokênxweyênasayîjivîmafîsûdwerbigirin.

**DAYIKAKUZAROKEKHEWCEDARÊLÊNÊRÎNÊ YE HEYAK-
ENGÊJIHESABKIRINAPRÎMATEQAWIDIYAZÛSÛDWERDI-
GIRE?**

46

Dijyanazarokê de dayikdikarejimafêzêdekirinaprîm û daxistinasînorêtemensûdwerbigire.

47

**MADAYIKDIKARINJITEQAWÎTIYAPÊŞWEXTSÛD-
EYÊBIGIRINLI SER ZAROKÊKUDIBIJARTINÊ DE
PÊDIVIYALÊNERÎNÊHEYE?**

Diwergirtinazarokêkuhewcedarêlênêrînê ye de jîmafêdayîkêyête-qawidbûnapê wextheye, lêegerzarokweksînorjîSaziyaParastinaZarokansûdwerbigiredêdayiknikarevîmafêxwebikarbîne.

48

JIBODAYIKAXWEDANZAROKEKASTENG-DARKUPÊDIVIYALÊNÊRÎNÊ YE LIKUDERÊSER-LÊDANAEMEKDARIYAPÊŞWEXT BIKE?

Dayikênsîgorteyênkudixwazin diyar bikinkuzarokawanastengdar e û muhtacêlênerînahertimîkesekî din e, divêserîliNavendaEwlehiyaCivakî ya kukarêwan ê dawîlêtê kirin bidin. Cihêserîlêdanêzarokanbilijneyêntenduristiyêyênbinavê “Nexwe xaneyên hakem” di înenexwe xaneyan. Bi rapora kuji-virhatiyegirtin, tarîxêndestpêk û dawiyapêdiviyalênêrînê û heyamênkuliprîmadayikêbênzêdekirin û jisînorêtemenîbênkêmkirin, tênediyarkirin.

MAMAFÊMAFÊMAFÊTEQAWÎTBÛNÊYÊNJINÊN-LIMALÊXWEYÊASTENGDARAN IN?

49

LigorîQanûnaBîmeyaCivakî û BîmeyaTenduristiyê ya Gi tî ya 5510'an, jinênkulimalêliastengdaranxwedîderdikevin, wekekarker/karmend-nayênnaskirin. Jiberkudistatuyakarmendiyê de ne, prîmênsîgortayênjinêndivêrewê de ne tênedayîn. Jinênkulimalêliastengdaranxwedîderdikevin, jibomafênxweyênteqawîtbûnê “li ser daxwazê” mecbûr in kuprîmênxweyênbîmeyêbidin.

50

JIBOJINÊNASTENGDARANDIMALÊ DE XWEDÎYÊEWLEHIYACIVAKÎ BIN, ÇITÊ KIRIN?

Komeleya Dayikên Zarokên Astengdar û Dildarên jibodayî naprîmê newlekariyaci vakîyên jinên kulimalê astengdarên giranlêxwedî dikin û mafên wanê teqawidbûnê bi dest dixin, “Naskirina Mafê Penaberiyê ya Jinan a Xwedîkar Astengdaran” kampanya.

Di çarçoveya kampanyayê de zêdeyî 15.00 îmze hatin komkirin û xebatên parêzvanî û lobiyê tên kirin. Jialiyê komeleyê ve amadekarî tên kirin ku jibojinên astengdaran xwedî mafên teqawidbûnê derkevin, pê nûmeyaguhertina qanûnê pê kê î Meclisa Mezin a Tirkiyeyê bike.

Ev naverokdiçarçoveya Bernameya Yekîtiya Ewropî ya Sivil Düşün de ye. Bipiştgirîtê hilberandin. Berpirsiyariyanaverokê bitemamî dikeve ser milê Şenay KEÇECÎ û nêrînên YEyên adenîşan.

50 PIRS-50 BERSIV JINÊN LI KETINA SENGÊN NÎŞAN DIKIN MAF

Avrupa
Birliđi **sivil
düşün**

Ev naverokdiçarçoveyaBernameyaYekîtiyaEwropî ya Sivil Düşün de ye.
bipiştgîrîtêhilberandin. Berpirsiyariyanaverokêbitemamîdikeve ser milê Şenay KEÇECÎ û nêrînênYeyênadenîşan.